

Előítélet, elfogadás, pedagógia – Felkészülés tudományos írásművek értelmezésére és alkotására

tananyag

Nagyházi Bernadette PhD
egyetemi docens
MATE KC SZIERSZ

I. rész: Ismerkedés a tudományos alkotómunkával - Elmélet

1. A téma kiválasztása
2. Anyaggyűjtés
3. A gyűjtött anyag válogatása és rendszerezése
 - Az anyag értelmező olvasása és jegyzetelése (papíralapú vagy gépi)
 - A gyűjtött anyag válogatása kulcsszavakkal
4. A téma szűkítése az anyag szelektálásával
5. A cím véglegesítése
6. A kiválasztott anyag szintézise
7. Az írásmű megszerkesztése

A téma: Előítélet, elfogadás, pedagógia Érzékenyítés

„Az emberek el fogják felejtetni azt, amit mondtál, el fogják felejtetni azt, amit tettél, de mindig emlékezni fognak arra, hogy hogyan érezték magukat veled.” (Maya Angelou)

Beszélgessünk!

Minden ember más

Minden ember másként gondolkodik

Minden ember máshogyan fejezi ki a gondolatait, ítéleteit
ez félreértésekhez, különbségekhez vezet

Ilyenek vagyunk – milyenek vagyunk?

1. A csoport párokba rendeződik. A párok szemben ülnek egymással. Minden párnak 3-5 perc ideje van arra, hogy összegyűjtsék miben azonosak, miben térnek el egymástól (*pl. mindketten fiúk, szőkék, ; én magas vagyok te alacsony*) – **CSAK külső tulajdonságok!** Írják rá a csoportlapon a saját sarkukba!
2. Négyfős csoportban ugyanez a feladat! (Rögzítés a csoportlapon)
3. Nyolcas csoportokban is keressék meg a hasonlóságokat és különbségeket! (Rögzítés a csoportlapon)
4. Most a teljes csoportban is! (Rögzítés a csoportlapon)

Ilyenek vagyunk – milyenek vagyunk?

Mennyire hasonlítunk? Mennyire különbözünk? – Megbeszélés

	hasonlóság	különbség
pár		
4 fő		
8 fő		
teljes csoport		

Csapatnapló: Egyben-másban hasonlítunk - következtetések rögzítése

Csapatnapló

CSAPATNAPLÓ

A CSAPAT NEVE:

1. EGYBEN-MÁSBAN HASONLÍTUNK...

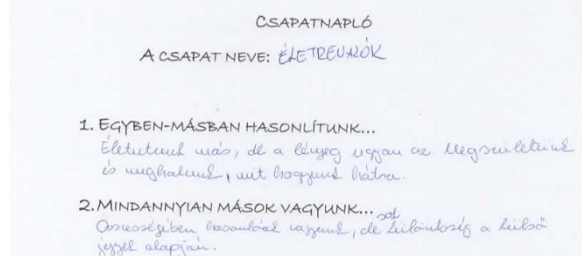
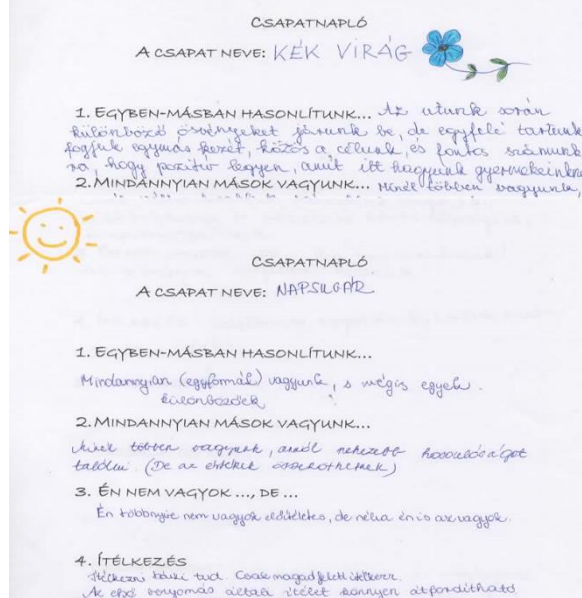
2. MINDANNYIAN MÁSOK VAGYUNK...

3. ÍTÉLKEZÉS

4. TABUDÖNGETŐ

5. CSODÁLATOS VILÁG

6. CSAPATMONDAT

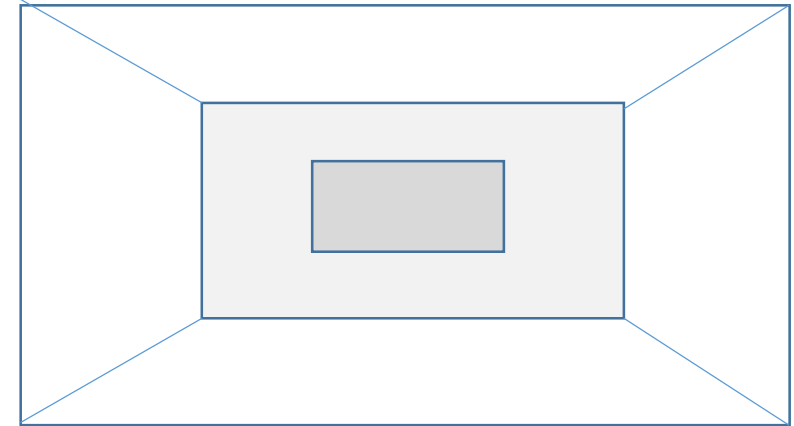
Mindannyian mások vagyunk 1.

- Bródy János: Mindannyian mások vagyunk
<https://www.youtube.com/watch?v=ozTO6GoumZE>
 - Mi bennünk a közös?
 - Miben különbözünk?
 - Mindannyian mások vagyunk?
- Életünk kezdetén és végén egyformák vagyunk
- Az élet ténye mindenki számára azonos
- Az élet folyamatában azonos történések, eltérő megvalósulások

Mindannyian mások vagyunk 2.

- Milyen előnyök származnak abból, ha valaki semmivel sem tűnik ki a többiek közül, hanem teljesen beleolvad az adott csoportba?
- Milyen hátrányai vannak ugyanennek?
- Miben lehet különbözni a többiektől egy közösségben?
–ha van ilyen tapasztalat, osszák meg másokkal
- Mi a jó és mi a rossz abban, ha valaki erősen különbözik a többiektől?

Csapatnapló: Mindannyian mások vagyunk

Én nem vagyok előítéletes, de...

Miről ismered fel?

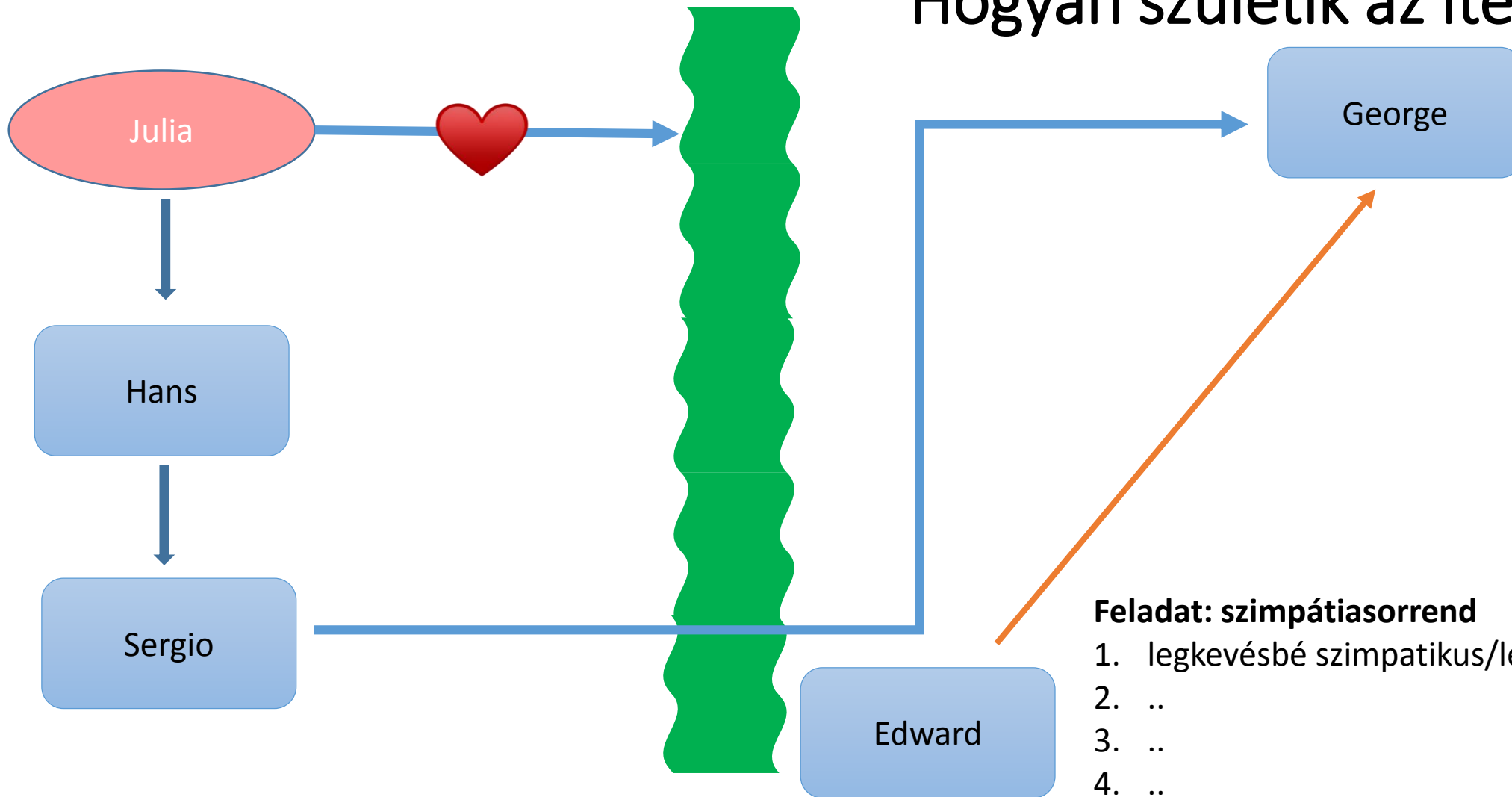
1. Csoportokban dolgozunk
2. Minden csoport kap egy szerepkártyát (egy bizonyos ember(típus))
3. Fogalmazzanak meg olyan tulajdonságokat, sztereotípiákat, előítéleteket, előnyöket vagy hátrányokat (akár mondatokban), amelyek ezeket az embereket érhetik! (írják le)
4. Ezeket a legáltalánosabbtól a legegységértelműbbek felé haladva írják le!

Megbeszélés:

- A csoport szóvivője olvassa fel az előítéleteket, a többiek próbálják kitalálni, kik lehetnek a szerepkártyán!

Hogyan születik az ítélet?

Feladat: szimpátiasorrend

1. legkevésbé szimpatikus/leginkább ellenszenves
2. ..
3. ..
4. ..
5. legszimpatikusabb

Csapatnapló: Ítékezés

Tabudöngető

Mindenki kap egy *Tabudöngető* táblázatot

- Járjanak körbe a teremben, mindenkinek tegyenek fel egy-egy kérdést (csak egyet)!
 - ha válaszol, a nevét írják be a táblázatba
 - ha nem válaszol, ugyanazt a kérdést ne tegyék fel másnak
- Mindenkinek csak egy kérdést tehetnek fel
- Próbáljanak minél több embert megkérdezni!

Beszéljük meg!

- Volt- kellemetlen kérdés?
- Mire nem érkezett válasz?
- Mire nem akartak válaszolni?
- Milyen érzés volt, hogy tabukérdéseket kaptak?

Csapatnapló: Tabudöngető

Tabudöngető

Ő bevallja, hogy vannak előítéletei.	Mindig kimondja, amit gondol másokról, akkor is, ha elítélő a véleménye.	Előfordult már, hogy nála idősebb / magasabb társadalmi helyzetű ember megszégyenítette.
Már látott iskolai zaklatást (vele vagy mással szemben).	Ő már került előítéletes helyzetbe (vele szemben előítéllettel viselkedtek).	Ő inkább elrejtja az érzéseit.
Ő bevallja, hogy kivételeztek vele a tanárok az iskolában.	Vele már előfordult, hogy kinevették.	Ő bevallja, hogy pikkeltek rá a tanárok az iskolában.
Előfordult, hogy előítéletesen viselkedett.	Vele már előfordult, hogy eltitkolt valamit a barátai elől, mert félt attól, hogy elítélik.	Ő úgy gondolja, van olyan dolog, amiben ő más, mint a többiek.

Előítéleteink és sztereotípiáink

Társadalmi kategorizáció

Felerősíti a csoporton belüli hasonlóságokat, és kiélesíti csoportok közötti különbségeket.

Mi jut eszedbe?

Különbözöm, tehát vagyok!

- Mi határozza meg elsődleges ítéletünket? Mi alapján ítéljük meg embertársainkat?
- Ki a „más”?

A „másságról”

- Testi különbség
- Érzelmi különbség
- Különbség a tehetségben
- Különbség a gondolkodásban
- Különbség a szociális érzékenységben

Előítélet és sztereotípa – Elméleti alapozás

- Nem tapasztalatokon alapuló vélemény, érzelmi alapon létrejövő ítéletalkotás
 - olyan ítélet, amely nem tényeken alapul, nincsenek logikus indokai, állandó, nem változik, érzelmek irányítják
- Lehet pozitív és negatív:
 - Pozitív pl.: a balkezes emberek kiváló művészek
 - Negatív előítélet: indokolatlan elutasítás, de negatív viselkedés nem feltétlenül követi

<https://www.youtube.com/watch?v=7ErNgkHQFgo> (az előítélet fogalma)

Előítéletek

- Honnan ered?
 - Család
 - közösség
 - társadalom
 - Média
- Kezelésük
 - Könnyen kialakíthatók
 - Nehezen változtathatók
- Fajtai
 - Életkori előítélet
 - Fogyatékosági
 - Vallási
 - Nemi
 - Etnikai
 - Gazdasági vagy osztálybeli
 - Nemzeti (nacionalista)
 - Faji
 - Fizikai
 - Nemi identitásbeli

Sztereotípia

Fogalma:

Megállapítások, amelyeket egyes társadalmi csoportokra teszünk, amilyennek véljük, tartjuk, amilyen tulajdonságokkal szerintünk rendelkeznek

Mi jellemzi a sztereotípiákat?

- Torzítanak, túloznak, leegyszerűsítenek
- Negatív elképzelések, előítéletek valamilyen csoporttal szemben
- Egy csoport tagjainak jellemvonásairól, személyiségéről kimondott, őrzött, meg nem alapozott, általánosított, merev vélemény

Melyet a csoport csoport összes tagjára kiterjesztünk

Sztereotípiák

- Hiedelmek (egy csoport minden tagja egyforma)
Pl. Találkozom egy hottentotta emberrel, aki durván bánik velem.
Sztereotípia: A hottentották durvák.
- Tapasztalati megalapozottság nélkül is hagyományozódnak (szájról szájra terjed)
- Lehet pozitív és negatív egyaránt

Elfogadás

Előítélet nélkül (Donor)

<https://www.youtube.com/watch?v=HQn0CA-AR4g>

Te hogy döntenél?

<https://www.youtube.com/watch?v=G3ncSFnnkBE&t=34s>

Pedagógia

Amikor minket ítélnek el

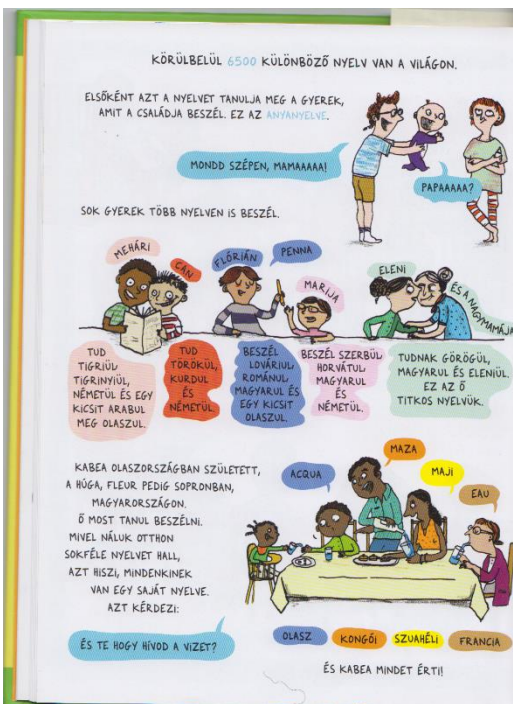
- Előítéletes élethelyzetek
- Előítélet az iskolában
- Miben előítéletesek a gyerekek?

Csoportmunka: előítéletes osztálytermi helyzetek kezelése

- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai a külseje miatt (túlsúly, kisebb testi eltérés)
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai a ruházata miatt (szegényes)
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai a neve miatt
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai különleges képességei miatt (valamiben tehetséges, nagyon jól tanul – nem stréber!)
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai viselkedésbeli különcsége miatt (zárkózott, magának való, befelé forduló)

Pedagógusok és az elfogadás

Anja Tuckermann – Tine Schulz: Sokfélék vagyunk!

„Mindegy, hogy egy gyerek honnan jött, és milyen nyelven beszél, a legfontosabb, hogy együtt játszassunk!”

Anja Tuckermann – Tine Schulz (2015): *Sokfélék vagyunk!* Pagony Kiadó, Fordította: Győri Hanna

Sorsok útvesztői

A család: az édesanya első gyermekét 15 évesen szülte. Bántalmazó kapcsolatot hagyott ott kb. 4 év után. 6 évvel ezelőtt három gyermekét a nagymamára hagyta, aki alkalmi és időszakos munkákból tartja el a családot. Az anya anyagilag nem, vagy csak ritkán segít, a gyerekeket időnként látogatja. Az apa a faluban él, alkoholista, nincs kapcsolata a gyerekekkel.

11 éves lány, jó a humán tárgyakból, gyenge reálból. Zongorázni tanul, versmondó versenyekre jár. Erős négyes tanuló kis körzeti iskolában (kistelepülés). Óvónő vagy tanító szeretne lenni. Nem fiúzik, de már menstruál.

1. csoport: sikeres életút
2. csoport: sikertelenség

13,5 éves fiú. Szakács vagy fodrász szeretne lenni. Ösztöndíjas, jó tanuló. (kistérségi iskola). Informatikai kérdésekben segít a tanárainak. Osztályfőnöke szerint „csiszolatlan gyémánt”, akár egyetemre is mehetne.

3. csoport: sikeres életút
4. csoport: sikertelenség

Csapatnapló: Csodálatos világ – Mit tehetnék érted?

MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

II. rész: Felkészülés a tudományos írásművek (szakdolgozat) írására

Milyen típusú írás lesz?

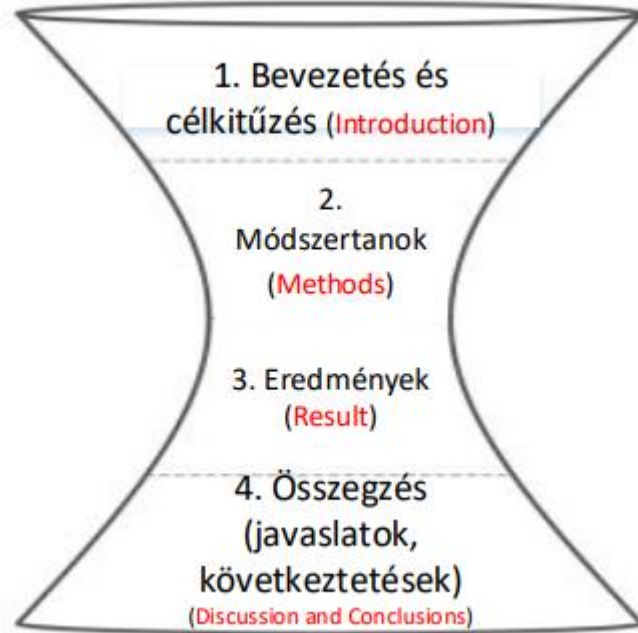
- esszé
- elemzés
- önálló, primer kutatás
- szekunder kutatás, dokumentumelemzés

A témakör szűkítése

- szakirodalom keresése
- a szakirodalom olvasása, átnézése:
 - ez segít megtalálni a szűkebb témát
- címadás: pontos, annyit ígérjen, amit megvalósít
 - utólag módosítható a végleges szöveg megírása után, hogy még pontosabb legyen

Tudományos publikációk szerkezeti felépítése

Az IMRAD formátum

Forrás: Sasvári–Urbanovics 2019, p. 13.

1. Bevezetés, célkitűzés:
 - ismerteti a korábbi szakirodalmakat
 - témája egyre szűkül
2. Módszertanok:
 - hipotézisek, módszerek kutatás-specifikus bemutatása
3. Eredmények:
 - konkrétumok bizonyos nézőpontú részletezése
4. Összegzés (Meggvitatás):
 - az eredmények összegző bemutatása (statisztika nélkül)
 - egybevetés korábbi eredményekkel
 - a kutatás egyedi eredményeinek elhelyezése a tudományos diskurzusban

Primer kutatás bemutatása

A kutatás tárgyának megfogalmazása

- mire keresek választ a kutatással
- van-e előzetes feltevésem (hipotézis)
- meg tudom-e fogalmazni a kutatási kérdéseimet
- kikkel akarom elvégezni a kutatást
- milyen módszerrel
 - kérdőív, interjú, személyes megfigyelés stb.
- hol végzem el a kutatást, milyen formában

Stilisztikai elvárások

I.A témataratás, relevancia

Lehetséges hibák:

- 1; Relevancia teljes hiánya
- 2; A gondolatmenet törésének hibái:
 - témához nem tartozó gondolatot tartalmaz
 - a részt nem kapcsolódik az egészhez

II. A gondolatmenet egyenessége

Lehetséges hibák:

- 1; A kitérülés
- 2, Eltérülés
- 3; Hézag
- 4; A visszanyúlás
- 5; Az előreugrás
- 6; Az ismétlés

Jó tanácsok kezdő publikálóknak

- Első lépés: meg kell nézni a formai szabályzatban előírt formai követelményeket (hivatkozási stílus)
 - ÉS: azokat be is kell tartani!
- Minden leírt részt olvassunk el újra, mert menet közben elveszíthettük a fonalat
 - nem jó az egyeztetés
 - valami kétszer szerepel a mondatban
 - befejezetlenül marad a gondolat
 - elütések
- Helyesírás:
 - ha bizonytalanok vagyunk, nézzünk utána
 - ha a Word aláhúzza, nézzük meg, miért (a Word nem szabályzat!)
- Stílus:
 - használjuk a szakszókincset!
 - ne legyen személyes
 - ne legyenek benne: *szerintem, úgy gondolom, azt hiszem, véleményem szerint*
- Végül, de a legfontosabb:
 - állandóan mentsünk, legyen több példányunk!

Felhasznált irodalom, források

Aronson, Eliot (2008): *A társas lény*. Akadémiai Kiadó, Budapest. p. 504, ISBN: 9789630586283

G. Szabó Sára – Gombos Péter (2007): *Hogyan írjunk (és gépeljünk) szakdolgozatot?* Profunda Könyvek, Kaposvár, 2007, p. 80. ISBN: 9789630621052

Kovács Mónika (2010): Az előítéletek okai és mérséklésük lehetőségei: a szociálpszichológiai nézőpont. *Alkalmazott Pszichológia*, 2010, XII. évf. 1–2. sz., pp. 7–27. http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2015/07/APA_2010_1_2_KOVACS.pdf

Sasvári Péter – Urbanovics Anna (2019): *A tudományos publikálás alapjai*. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, p. 215.

Tuckermann, Anja – Schulz, Tine (2015): *Sokfélék vagyunk!* Pagony Kiadó, Budapest. p. 32.

Online források:

<https://www.youtube.com/watch?v=ozTO6GoumZE>

<https://www.youtube.com/watch?v=7ErNgkHQFgo>

<https://www.youtube.com/watch?v=HQn0CA-AR4g>

<https://www.youtube.com/watch?v=G3ncSFnnkBE&t=34s>

